

Nederlandse Bestuivingscommissie

p/a Meelstraat 61

5025 KL Tilburg Tel: 013-5362666

E-mail: info@nederlandsebestuivingscommissie.nl

www.nederlandsebestuivingscommissie.nl

bankrekening: 1280.18.690 K.v.K. 09165626

Bestuiving van gewassen door honingbijen en wat is hiervoor nodig?
Lei Hensels

Bestuiving is een vak apart. In het verleden maakte men er zich niet druk over in land-en tuinbouw kringen. Aan het einde van de negentiende eeuw ontdekte men in Eijsden (Ned.Limburg), dat de kers Basterddikke (Abbesse de Moulant) geen opbrengst meer gaf.

Deze kers werd vooral naar Engeland geëxporteerd en vertegenwoordigde dus een economisch belang. Rijkslandbouwleraar Sprenger (later bekend als prof.Sprenger in

Wageningen) nam rond 1908 bestuivingsproeven. Hij plantte het ras Blankette als bestuiver

en huurde bijenvolken tijdens de bloei. Dit heeft geleid tot een oogstzekere teelt van kersen.

Door bestuivingsproeven en de inzet van de imker en zijn bijen kreeg men inzicht in het samenspel van planten en insecten. Zo is het vakgebied bestuiving een onmisbaar onderdeel geworden voor een rendabele teelt van bestuivingsgevoelige gewassen.

Is bestuiving van gewassen welke zijn aangewezen op insecten een samenspel van plant en insect. In de praktijk is het ook een samenspel van telers van gewassen en imkers.

Om tot een optimaal functioneren te komen is het van belang dat telers meer dienen te weten

over de bijen, hun gedrag en levensvoorwaarden en imkers over meer kennis te beschikken

over planten en hun gedrag en de teeltomstandigheden. Hierdoor is ook de reden te vinden

in het ontstaan van speciale bestuivingscursussen. In imkerskringen is voor deze cursussen

een groeiende belangstelling. Echter zien we in land-en tuinbouwkringen hiervoor nog te weinig aandacht. Ook zijn er voor dit vakgebied nog te weinig voordrachtgevers en lesgevers beschikbaar

Door de ontwikkeling van drachtplantencursussen en bestuivingscursussen heeft de bijenteelt een ontwikkeling op gang gebracht tot professionele dienstverlening en vakmanschap in de insectenbestuiving van gewassen en de bijenteelt in het algemeen.

Nu de knelpunten:

In de hele wereld zien we een enorme achteruitgang van het aantal beschikbare bestuivingsbijenvolken. Dit heeft niet één oorzaak, maar meerdere oorzaken gelijktijdig. De enorme achteruitgang van voor bijen en andere insecten noodzakelijke voedselplanten. Het gebruik van voor bijen en andere levensvormen levensgevaarlijke stoffen in brede zin en de sterke druk van ziekteverwekkers. Daarnaast zijn mogelijke schadelijke invloeden van nu nog onbekende oorzaken beslist niet uit te sluiten. Dat door deze ontwikkelingen de animo voor het imkeren sterk onder druk staat is zonder meer een feit. Om voor de nabije toekomst over voldoende vakbekwame imkers en gezonde bijenvolken te beschikken, dienen er snel en in grote omvang stappen tot verbetering worden genomen.

Men dient er naar te streven dat elk bijenvolk het gehele jaar door dient te beschikken over voldoende bloeiende gewassen waarop zij in hun directe omgeving kunnen vliegen. Als ze daarvoor verder van hun woonplaats moeten is het werkelijk nut heel gering. De stuifmeelbehoefte van een enkel bijenvolk is 40 kg. stuifmeel per volk per jaar, is er minder stuifmeel beschikbaar, dan gaat elk volk ten gronde. De imkers, maar ook tuinders realiseren zich te weinig als er voor de bestuiving van een gewas een bijenvolk nodig is, er voor de plek van dat ene volk, elders een reservevolk moet staan en dat voor die ene plek voor het volgende jaar een derde volk beschikbaar moet zijn. Dit betekent dat voor die ene plek van een bestuivingsvolk, 120 kg stuifmeel beschikbaar moet zijn. Dat is niet op kunstmatige wijze bij te voeren of te vervangen. Dit natuurlijk stuifmeel moet in de vrije natuur beschikbaar zijn.

Vaak ontstaat onder de telers van gewassen de mening: als er geen honingbijen beschikbaar zijn, dan zijn nog altijd hommels beschikbaar. Die worden immers kunstmatig in grote getale gekweekt. Dan dient U te weten dat er om hommels te telen, natuurlijk stuifmeel nodig is dat door honingbijen wordt verzameld. En dat er voor de start van jonge hommelveolkjes, uitlopende jonge honingbijen nodig zijn. Het is ook om deze reden zinvol dat tuinders en imkers meer met elkaar toenadering zoeken tot wederzijds voordeel.

Natuurbeheer?

Niet alleen tuinders en imkers dienen met elkaar samen te werken. Maar ook beheerders van natuurterreinen en imkers staan nog te veel te ver van elkaar af. In het bevorderen van de biodiversiteit laat een gezond samenspel nog veel te wensen over. Het rigoreus kappen, hakselen en maaien van voor bijen en andere insecten levensbelangrijke planten vraagt om meer kennis en overleg . Negatieve ideeën over inlandse soorten en exoten vragen om bezinning .Onoordeelkundig natuurbeheer leidt tot onverantwoorde schade in de natuur in het algemeen. Dit type modeverschijnselen kunnen we ons niet meer veroorloven. Waarom deze opmerkingen:;het inzaaien van voerakkers voor insecten met Phacelia , Komkommerkruid, Nootzoetraap, Bladramenas en Boekweit wordt door zekere natuurliefhebbers gezien als floravervalsing. Laten we dit hier als beëindigd beschouwen en genoemde gewassen nog meer dan tot nu wel inzaaien waar dit mogelijk is. Dit is geen poging om iets voor de honingbijen te doen, ook solitaire bijen, hommels, zweefvliegen, vlinders maar ook de vogelwereld komt dit ten goede. Het is aan te bevelen dat beheerders van natuurgebieden een cursus bijenteelt gaan volgen. Dit komt een gezonde besluitvorming ten goede.

Als positieve ontwikkeling zien we in persberichten en posters "Bloemenweide", Welkom-honingbijen-hommels-vlinders. Bestel nu gratis bloemenzaad en zaai je eigen bloemenweide in. Meer info; Provincie Limburg 011237440- www.Limburg.be /landbouw of www.Libvzw.be. Echter ook in andere Regio's in België zien we deze ontwikkeling. Ook in Nederland worden plaatselijke activiteiten ontplooid. Echter nog veel te weinig.

© Roggel, maart 2009.L.G.M.Hensels.